

Przemyśl
Zamkowa 3

**bazylika archikatedralna
pw. Wniebowzięcia NMP
i św. Jana Chrzciciela**

Opis kościoła:

Jacek i Maria Lempiccy, *Święci w Polsce i ich kult w świetle historii*, Kraków 2008, str. 166

więcej:

Jacek - http://sancti_in_polonia.wietrzykowski.net/2j.html

Kościół katedralny pw. Najświętszej Maryi Panny i Świętego Jana Chrzciciela, Bazylika Mniejsza, z XV wieku. Kościół wystawiony na miejscu kaplicy rotundy z XII wieku, przebudowany w XVIII wieku.

BAZYLIKA ARCHIKATEDRALNA pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela

Zwiedzanie zaczynamy od wejścia głównego na prawo.

Tuż przy drzwiach po prawej stronie najstarsza pamiątka – skromna, mała tablica nagrobkowa matki nieznanego z nazwiska księdza Leona z roku 1545. Pod chórem epitafium z XVIII wieku biskupa Maciana Piechowskiego (+ 1723). Za konfesjonalem na tylnej ścianie prawej nawy bocznej nagrobek Jana i Anny Fredrów z 1589 roku (uzupełniony po roku 1622).

Na bocznej ścianie prawej nawy renesansowy pomnik z czerwonego marmuru biskupa Jana Dziaduskiego (+ 1559) przypisywany Janowi Marii Padovano pochodzący z połowy XVI wieku.

Dalej wchodzimy do owalnej kaplicy Fredrów (patrz „Dzieje”) z barokowym ołtarzem z czarnego marmuru, mieszczącym w nastawie ołtarzowej słynącą łaskami gotycką rzeźbę Ukrzyżowanego (XV/XVI w.), a poniżej alabastrową Pietę z pierwszej połowy XVII wieku. Na mense ołtarzowej ustawiono relikwie bł. Józefa Sebastiana Pelczara. Na ścianach dwa epitafia z XVIII wieku fundatora biskupa Aleksandra Antoniego Fredry, którego ciało spoczywa w podziemiach kaplicy. Eliptyczną kopułę kaplicy pokrywa iluzjonistyczna dekoracja malarska o charakterze pasyjnym.

Na przedniej ścianie nawy bocznej barokowy ołtarz z czarnego marmuru fundacji Stanisława Sicińskiego z około połowy XVIII wieku z nowszą XIX w. figurą św. Stanisława biskupa. W partii mense ołtarzowej relikwie bł. księdza Jana Balickiego wyniesionego na ołtarze przez papieża Jana Pawła II w 2002 roku. Obok marmurowa chrzcielnica z 1692 roku sąsiadująca z umieszczoną w ołtarzu alabastrową figurą Matki Boskiej zwanej „Jackową” koronowaną w 1766 roku. Przeniesiono ją do katedry po kasacie klasztoru OO. Dominikanów w 1787 roku. U góry, na belce tęczowej gotycki wizerunek Ukrzyżowanego.

W prezbiterium w oparciach górnych stall płaskorzeźby Pana Jezusa, Najświętszej Maryi Panny i Apostołów, dłuta profesora Beltowskiego. W Wielkim Ołtarzu grupa Złożenia Chrystusa do grobu, dłuta Langnana z Krakowa.

Z prezbiterium widać piękny kamienny portal do starej, gotyckiej zakrystii, złożonej z dwóch sal. W pierwszej Sali zabytkowe cynowe lavacrum z 1694 roku.

Obok zakrystii kaplica Najświętszego Sakramentu (dawniej Drohojowskich) z freskami Stanisława Stroińskiego z początku XVIII wieku. W ołtarzu piękne XVII – wieczne srebrne cyborium (tabernakulum) i starodawny obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, zwany „Matką Boską Mansjonarską”, bo mieścił się w ołtarzu bractwa Mansjonarzy. Wejście do kaplicy otacza piękny renesansowy portal z czarnego marmuru, obudowany poniżej barokową oprawą z drzewa.

Pod chórem na tylnej ścianie ołtarz kamienny nowszy, z początku XX wieku, pomysły jako odpowiednik przeciwległego pomnika Fredrów. Stanowi on oprawę jedyne zachowanego fresku z pierwszej gotyckiej katedry, przedstawiającego św. Jana Chrzciciela. Obok wejścia okazałe epitafium kanonika Wojciecha Włodka z 1726 roku.

Na ścianach Bazyliki i na filarach liczne tablice pamiątkowe Biskupów i Kanoników, szczególnie zasłużonych dla Macierzy kościołów diecezji.

W ołtarzu bocznym cudowna figura Matki Bożej z Dzieciątkiem, późnogotycka z końca XV wieku.

W 1861 roku Sadok Barącz pisał o kościele dominikanów w Przemyślu: „*Tam była statua alabastrowa Najświętszej Panny, którą - jak mówiono - św. Jacek, uchodząc z Kijowa, wyniósł.*” Figura ta po kasacie dominikanów została przeniesiona do kościoła Minorytów w Przemyślu. Geografia Królestw Galicji i Lodomerii z roku 1785, wydanie z 1858 roku, podaje: „*Kościół dominikański w którym statua z alabastru Matki Bożej cudowna, w Kijowie z ognia przez św. Jacka uratowana, tu przeniesiona i niedawnym czasem wyrokiem Stolicy Apostolskiej koronowana*”.

Uzupełnienie: Ikonografię kościoła ubogającą obrazy i rzeźby, m.in. świętych: Jacka Odrowąża, Stanisława BM, Stanisława Kostki, Katarzyny Sieneńskiej, Andrzeja Boboli, Jana Nepomucena, Wojciecha, Józefa, bł. Jana Balickiego. (J.N.)

*„O ile Serce Bole pozwoli
będę wam pomagał z nieba”
Im. Józef Sebastian Pelczar*

ŚW. JÓZEF SEBASTIAN PELCZAR

Święty Józef Sebastian Pelczar urodził się 17.01.1842 r. w Korczynie w diecezji przemyskiej. Wychowany w atmosferze religijnej, wstąpił do Seminarium Duchownego i w roku 1864 r. przyjął święcenia kapłańskie. Po studiach odbytych w Rzymie był perfektem i profesorem w Przemyskim Seminarium Duchownym, a w latach 1877 – 1899 profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Jako kapłan i profesor odznaczał się gorliwością i szczególnym nabożeństwem do Najświętszego Sakramentu, do Bożego Serca i Najświętszej Maryi Panny, co wyrażał w swej pracy pasterskiej i kaznodziejkiej. Przyjęty troską o dziewczęta zagrożone moralnie, o chorych i ubogich, założył w Krakowie w 1894 roku Zgromadzenie Słabniec Najświętszego Serca Jezusowego. W roku 1899 został biskupem pomocniczym, a w 1900 ordynariuszem diecezji przemyskiej. Po dwudziestu pięciu latach gorliwej służby biskupiej zmarł w opinii świętości 28 marca 1924 roku. Papież Jan Paweł II 2 czerwca 1991 r. zaliczył go w poczet błogosławionych, a 18 maja 2003 roku w Rzymie ogłosił go świętym Kościoła powszechnego.

MODLITWA

O UPROSZENIE LASK ZA PRZYCYNĄ
ŚW. JÓZEF SEBASTIANA PELCZARA

Wszchemogący, wieszany Boże, w Trójcy Świętej Jedyny, wielbiony Cię i dzięki Ci składam na łaski udzielenie św. Józefowi Sebastianowi, którego natchnął gorącym nabożeństwem do Najświętszego Serca Jezusowego i Niepokalanej Dziewicy Maryi. Spraw, abym za jego przykładem ukochał (a) to Boskie Serce i aby Ono stało się dla mnie źródłem uświęcenia i pociechy. Za przyczyną św. Józefa Sebastiana wysłuchaj moją modlitwę i udzieli mi łaski..... o którą Cię proszę. Amen.

Święty Józefie Sebastianie – módl się za nami.
Gorliwy Czcielniku Najświętszego Sakramentu,
Natchniony Czcielniku tajemnicy Serca Jezusowego,
Krzewielniku cni Niepokalanej Dziewicy,
Wielki Czcielniku i Miłośniku Matki Bożej Królowej Polski,
Wierny Synu Kościoła,
Wzorze polskich teologów,
Niestrudzony Pasterzu diecezji,
Budowniczo żyła duchowego,
Przewodniku na drodze świętości,
Dobry Synu Ojczyzny,
Nauczycielu jedności w Narodzie,
Siewco braterskiej miłości,
Apostoło odnowy moralnej,
Patronie dobrych wyborów życiowych,
Wzorze niezachwianej wiary,
Wzorze bogomyślnego pracowitości,
Niestrudzony Pielgrzymie do sanktuariów Pańskich i Maryjnych,

Zachowajcie rodzinę zakonną,
Truskliwy Ojciec powołanych Ci dani,
Opiekunie ubogich,
Obratkoce pokrzywdzonych,
Oprędawka naszych pełno przed tronem Boga.

Wspieraj nas niewustannie Święty Józefie Sebastianie.
Byłimo bez przeszkód mogli osiągnąć chwałę nieba.

Boże Miłości nieskończona, Ty powołales Świętego Józefa Sebastiana, biskupa, do współpracy w dziele zbawienia ludzi, aby słowem, piórem i przykładem prowadził wiernych do Ciebie przez Najświętsze Serce Jezusa – Zródło życia i świętości. Spraw, abyśmy na jego wale, coraz pełniej żyli Tobą i szerzyli Królestwo Twojej miłości wśród naszych braci. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

MODLITWA O UPROSZENIE
LASK DLA OJCA ŚWIĘTEGO

Serce Jezusa, boje dla wszystkich, którzy Cię wzywają, błagamy Cię pokornie przez wstawiennictwo świętego Józefa Sebastiana Pelczara, udzielił potrzebnych sił Ojcu Świętemu dla wypełnienia we wszystkim woli Bożej i otaczaj Go swoją szczególną opieką, aby mógł jak najdłużej wskazywać światu drogę zbawienia. Miłujemy Jezu, wysłuchaj nasze prośby, które z ufnością do Ciebie zanosimy. Kiedy żyjesz i królujesz na wieki wieków. Amen.

Zdjęcia: Jan Nitecki